N°. 2918

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM; Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.

Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG 3 DECEMBER.

Advertentien van *Zès* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zès* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 2 December.

De Tweede Kamer heeft nog gisteren de gansche zitting besteed aan de algemeene beraadslagingen over de begrooting van Binnenl. Zaken, zonder tot een eind te komen. De zitting was en bleef belangrijk van 't begin tot het einde, en heeft ons menige illuzie ontnomen, want in dit tijdstip, nu ieder met zijne illuziën voor den dag komt, mogen ook wij gerustelijk van onze illuziën spreken. De zitting werd al dadelijk geopend door eene redevoering van den heer *van Nispen van Sevenaer*, die met den hem eigen hoogen ernst de ministerieële quæstie, speciaal in betrekking tot het groote vraagstuk van 't onderwijs, heeft uit een gezet.

De heer van Nispen zegt, dat de quæstie van 't onderwijs alles domineert. En dewijl bij hem omtrent die gewigtige zaak ongerustheid bestaat ten aanzien van de Regering, zoo gaat hij de redenen daarvan blootleggen. Want de tot dusverre in algemeene beraadslagingen gegevene verklaringen hebben die ongerustheid niet verminderd, veeleer vermeerderd. In de eerste plaats merkt hij op, dat het ministerie, opgetreden met het beteekenend mandaat om 't onderwijs te regelen, ofschoon 't reeds vijf maanden aan 't roer is, voor 't onderwijs niets heeft gedaan. Wel is waar, de Regering heeft daarover gesproken, maar juist dat heeft zijne bezorgdheid nog meer gaande gemaakt. De minister heeft gezegd, dat het godsdienstig karakter der natie moest bewaard, en het christelijk beginsel behouden worden. Daaruit had de Spreker afgeleid, dat de minister de afzonderlijke scholen zou invoeren. Want, hoe kan de christelijk gemengde school aan 't volk voldoen? Als de bevolking godsdienstig is, hoe kan dan de godsdienst uit de school worden gesloten? Eene gemengde school is voor rationalisten geschikt. Aan deze alleen kan zij voldoening geven, of ook nog aan hen, die gewetensdwang willen. Zij kan een middel zijn tot prozelytismus, waartoe ook de wet van 1806 is misbruikt, gelijk de heer Groen van Prinsterer zulks erkend heeft. Het ligt in den aard der zaak dat de gemengde christelijke school niet kan voldoen aan de behoefte der bevolking, noch aan de Grondwet. Welk Christendom zou dan worden toegepast, een protestantsch, een rationalistiesch of een katholiek Christendom? Geen van allen is bij de Grondwet bekend. De minister heeft ook gezegd, dat de Staat geen uitspraak kon doen over de maat van het Christendom, die op de school past, dat zulks afhangt van tijd en omstandigheden. De spreker vraagt, hoe zulke verklaring met de Grondwet is te rijmen en met de eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen? Hij vreest ten gevolge van des ministers verklaringen een onderwijs kwetsend voor de minderheid, en misbruikt als vernielings-werktuig van de godsdienst der minderheid. Er is hier geen middenweg tusschen het ontwerp-van Reenen, en de afzonderlijke school onder toezigt der geestelijkheid. Spreker wijst verder op de petitie uit Delft, door den minister van Binnenl. Zaken onderteekend, waaruit de heer van Zuylen te regt heeft afgeleid, dat die petitie onbestaanbaar is met eene gemengde school. De heer van Nispen meent, zonder aanmatiging, om het los maken van antecedenten te bespreken, waarin hij ook reden van ongerustheid vindt. De minister van Justitie heeft zich getracht los te maken van antecedenten met te zeggen, dat hij vroeger slechts had gesproken als dilettant-theoloog. Spreker vraagt nu of zijne redevoering, in 1853 als lid der Tweede Kamer gehouden, ook het karakter droeg van den dilettant-theoloog? Zulke gedragingen breken de zedelijke kracht der Regering. En hij heeft van den heer Groen gehoord, dat alzoo dit ministerie steun zal moeten zoeken bij hen, die te veel felheid tegen de Katholieken aan den dag leggen, en bij hen, die weinig eerbied hebben voor onze konstitutionneele instellingen. Ook dit heeft aan zijne ongerustheid nog meer voedsel gegeven. Zoo zijn er, die nationale vooroordeelen en driften weten levendig te houden. Het geschiedt van eene partij, die onze behoeften voorbijziet, en terug ziet naar dagen en behoeften, die niet meer te pas komen. Hij vreest dat er tusschen deze partij en sommige ministers geestverwantschap bestaat. (Eene vrees die allezins gegrond is, en die de minister in zijn antwoord geheel heeft laten bestaan.)

In den heer van Heiden Reinestein heeft de Regering een tweede lid gevonden, dat zich bij haar aansluit. Deze heer van Heiden zegt, dat de beide redevoeringen (die van de heeren van Zuylen en van Nispen) op een verkeerden grondslag rusten. (Waarom? de heer van Heiden zegt er niets van.) Hij vraagt, hoe beide sprekers een anti-revolutionnair ministerie kunnen wenschen? (O dat is zeer eenvoudig om twee redenen: omdat zij eerlijkheid in het bestuur, willen, en daarom ook een waarborg, dat de eerbied voor de Grondwet nog op iets anders rust dan op woorden. Die beide waarborgen geeft de anti-revolutionnaire partij.) De heer van Heiden verdedigt den minister van *Binnenl. Zaken* met te zeggen, dat het petitionnement tweederlei rigting had. (Goed, maar de petitie door den minister onderteekend had er slechts eene; zij was *tegen* de *gemengde* school. En dan vergeet de heer van Heiden wat de *Fakkel* geopenbaard heeft, dat de utrechter vereeniging: *Koning en Vaderland* de tweederlei petitiën in de wereld heeft gezonden, om aan de beweging meer drijfkracht te geven. En nu zou de heer van Heiden ons welligt deze vraag kunnen oplossen, of de minister niet een voornaam lid was dier utrechtsche vereeniging? Dit zou veel ophelderen.) De heer van Heiden stelt veel vertrouwen in dit ministerie. (Op welken grond? Dat heeft hij niet kunnen goedvinden mede te deelen. 't Ware toch van belang geweest dat te weten.) Hij wil dat de Kamer geduldig zal afwachten, wat de Regering zal doen, en hij neemt het zeer kwalijk, dat men zich naar de inzigten der Regering informeert. Hij noemt dat: het pistool op de borst der Regering zetten om haar te dwingen. (Ho, ho! stelt de heer van Heiden het nemen van informatien over de inzigten der Regering gelijk met het zetten van een pistool op de borst, wat denkt dan de heer van Heiden wel van de petitie door den minister van *Binnenl. Zaken* onderteekend en die vol bedreigingen was voor de toenmalige ministers en duizende landgenooten?) Hij verlangt dat men het ministerie niet bestrijde, en het zelfs geen guerilla-orlog aandoe. Hij zegt dat men zulks Thorbecke ook niet gedaan heeft. ('t Is vooreerst niet volkomen waar; maar daarenboven, men wist wie Thorbecke was en wat hij wilde, en hij had eene meerderheid. Dat alles ontbreekt hier.) Hij klaagt verder, dat de verklaringen der ministers onjuist worden uitgelegd. Maar waarom toont hij dat niet aan? Hij beproeft dit omtrent 't geen de ministers gezegd hebben, dat zij staan boven partijen. Hij verzekert, dat dit wil zeggen: *neutraal zijn*. (Waarom beschouwt de heer van Heiden die woorden niet in verband met de antecedenten, gelijk de heer van Zuylen gedaan heeft. Die antecedenten! Die antecedenten! De heer van Heiden heeft er evenveel ontzag voor als de minister-zelf. Beiden ontwijken ze waar ze kunnen, of springen er over heen. Maar aanraken, dat nooit.) Ten slotte stelt de heer van Heiden, in zijne bezorgdheid voor 't behoud van dit ministerie, de vraag: Wie er komen zal als dit ministerie valt? (Daar is ons weinig aangelegen, mits er lieden aan 't roer komen door een ander middel dan door de exploitatie der kerkelijken door de politieken.) Nog getuigt de heer van Heiden dat het gedurig wisselen en tobben met het ministerie niet goed is en, dat het niet nationaal zou zijn, dit ministerie te doen vallen. (Maar dat alles komt te laat. De heer van Heiden had dit moeten beduiden aan de politieken, die de kerkelijken hebben in beweging gebragt en eerst Thorbecke en later van Hall hebben doen vallen. Zijn pleidooi pleit tegen dit ministerie, dat met zulke verdediging weinig gediend kan zijn.)

De heer van Doinse maakt een rustpunt in de politieke diskussie en bespreekt de quæstie der spoorwegen. Hij is te regt overtuigd, dat onze finantiëele toestand thans veroorlooft aan partikuliere ondernemingen steun te leenen door de Staatskas; dat het volk zulks verlangt en de Regering daartoe geneigdheid betoont. Hij hoopt nu slechts dat de Regering geene noodelooze bezwaren zal maken, maar krachtig zal medewerken tot het tot stand brengen van het benoodigde spoorwegnet.

De heer Meeussen treedt al aanstonds in de politieke quæstie, door hem te regt genoemd, de *question brûlante* van 't onderwijs. Hij wil bepaaldelijk weten, welken weg de minister te dien aanzien zal bewandelen; want dit zal de rigting van 't goevernement aantoonen. Hij verklaart dat hij van 't antwoord zijne stem afhankelijk zal maken niet slechts voor dit hoofdstuk, maar van allen. Het geldt hier toch een groot regerings-beginsel. Hij vraagt niet naar het tijdstip, waarop de onderwijs-wet zal worden voorgedragen; maar naar de *grondslagen*. De Regering toch, meent hij, heeft nu vijf maanden achter zich, en heeft alzoo tijds genoeg gehad om ten minste een plan te maken. Als hij daarnaar vraagt, meent hij der Regering geen pistool op de borst te zetten. Hij acht zich verpligt daaromtrent inlichtingen in te winnen, om de verrassende en stoute wending der laatste dagen. Men heeft namelijk storm geloopen tegen het ontwerp van den heer van Reenen. Dat ontwerp gaf eene godsdienstlooze school, het weerde het woord Gods, het bande den Bijbel, zeide men, ten einde bij 't volk een grooten indruk te maken. Men wist beter. De Bijbel was niet op de school, zoomin als 't pozitief christelijk onderwijs. En nu? Nu, gelijk in 1853, worden de kerkelijken gekonfiskeerd ten behoeve der politieken. De petitionarissen hebben gediend om 't vorige ministerie te doen vallen, en dit bewind op de kussens te brengen. En nu is men langzamerhand gekomen tot de verklaring, dat men steunt op degenen, die niet gepetitioneerd hebben, en die de overgroote meerderheid van 't volk uitmaken. Toen hij dit hoorde, herinnerde hij zich het gezegde van een geacht spreker aan een voormaligen minister van Buitenlandsche Zaken: de Kamer heeft regt eene *loyale verklaring* van de Regering te vragen. Hij nu meent zich daartoe verpligt. Immers, wat weet men van de rigting van dit goevernement? Niets anders, dan dat de school *gemengd* moet zijn, *christelijk* en *nationaal*. Hij zegt, met alle regt, dat dit slechts *woorden* en *klanken* zijn. Hij is voorstander van de gemengde school, omdat hij gelooft dat er geen ander middel bestaat om de zaak te regelen. Maar dan ook moet men de gemengde school behouden gelijk ze bestaat. Hij vreest, dat men zulks niet wil, dat de minister sekteschooien bereidt, waartegen alle minderheden zullen opkomen. Er is reeds opgemerkt, dat de maat van 't Christendom, dat op de school gelden zal, niet van tijd en omstandigheden *kan* afhangen. Langs die wijze zal 't onderwijs in 't Noorden een protestantsch-, in 't Zuiden een katholiek christelijken tint hebben, waardoor men de minderheden aan de meerderheid zal opofferen. Ziedaar wat de christelijkheid van 't onderwijs betreft. Wat nu den eisch aangaat, dat de school *nationaal* moet zijn, dat is weer een woord, omdat men niet zegt wat nationaal is. Daarbij komt zeker de geschiedenis te pas. Hij heeft eerbied voor de groote daden der vaderen, zonder te vragen tot welke godsdienst zij behoorden. Maar er zijn moeijelijkheden in 't onderwijs dier geschiedenis op de gemengde school. Hij begrijpt dat men die verlangt te stellen in 't licht van het Protestantismus. Maar hij vraagt, of men regt heeft zulks van de volksschool te vorderen, en 't niet aan 't bijzonder onderwijs moet overlaten. De minister heeft ook gezegd, dat men weeren moet wat aan 't volkskarakter vreemd is. Dat zijn algemeene woorden, waaronder men veel verstaan kan. Men zou daardoor 't jaar 1795 kunnen uitsluiten, sinds welken tijd in ons volkswezen nieuwe bestanddeelen zijn opgenomen. Als men derhalve van nationaal spreekt, dan zou hij 't nationaal noemen, als men al de edele krachten van het volk zamensnoerde, ten einde eene nationale kracht uit te maken. Nu vreest hij, dat dit de inzigten van den minister van *Binnenl. Zaken* niet zijn. Hij wijst, om dit te betoogen, op de petitie uit Delft. Daar staat meer in dan reeds is voorgelezen. Aan het slot komt daarin voor, dat ons volk alleen zijn onafhankelijkheid kan bewaren door zijne zedelijke kracht. En van die zedelijke kracht nu wordt getuigd, dat die alleen te vinden is in zijne *godsdienst* en *herinneringen*. Het bestreden wetsontwerp zou nu die godsdienst ondermijnen, die herinneringen uitwisschen, en alzoo den nederlandschen Staat doen ten ondergaan. Daaruit nu, zoo gaat hij voort, blijken de inzigten omtrent de gemengde school, waarvan eene sekteschool moet worden gemaakt, waarin wel allen zullen toegelaten worden, maar velen niet zullen kunnen komen. Ook merkt hij nog op, dat de minister van Justitie te Nijmegen een adres heeft onderteekend tot het vestigen

van afzonderlijke scholen. Maar hij zal daar nu niet op terugkomen, dewijl de minister de afzonderlijke scholen heeft losgelaten. Hij, spreker, is voor de gemengde school. En omdat die aan velen niet voldoet, staat daarnaast de vrijheid om eigene scholen op te rigten. Deze vrije scholen bieden nog het voordeel der konkurrentie en zijn een teugel voor de gemengde scholen om ze verdraagzaam te maken. Hij vraagt inlichtingen en besluit met hulde te brengen aan den heer Groen voor zijne vasthoudendheid aan zijne beginselen.

De heer Zylker heeft eene allerzonderlingste redevoering gehouden, waarin de anders vrij stoute spreker volstrekt niet is te erkennen. Het lokaas der spoorwegen heeft blijkbaar op hem gewerkt. En men kan tusschen de regelen van zijne redevoering op elke plaats de vrees lezen, dat die geliefde spoorwegen in de politieke beraadslagingen gekompromitteerd zouden kunnen worden. Hij erkent, dat in 't begin, bij 't optreden van dit goevernement, de ongerustheid algemeen was. Maar zij verminderde al spoedig toen er verklaringen gegeven waren. De Regering heeft het standpunt, 't welk men meende dat zij moest innemen, verlaten. Als nu de Regering langzamerhand al meer en meer toetreedt tot onze liberale beginselen, ook betrekkelijk de zaak van het onderwijs, dan zal weldra 't vertrouwen toenemen, en zal 't een krachtigen steun in de liberalen vinden.

Wat het onderwijs betreft, daaromtrent is de heer Zijlker niet zeer ongerust. Eene andere, dan de gemengde school, acht hij niet mogelijk zonder eerbiediging van een ieders godsdienst. Daarenboven kan de Grondwet niet gewild hebben dat de bestaande scholen in sekteschoolen versnipperd worden. Het gebeurde tusschen den heer Groen en den minister van Justitie bewijst overigens, dat niets anders mogelijk is. Hij meent, dat de ongerustheid natuurlijk was bij de opkomst van dit ministerie, als men op de antecedenten van de leden der Regering let, als daar zijn de petitiën door hen onderteekend, de dagbladen, enz. Hij meent te moeten opkomen tegen de misleiding, bij 't volk in praktijk gebragt. Hij wil die middelen niet qualificeeren. Vele handteekeningen, daarop gebragt door kruisjes, enz., getuigen de hoofdwerkplaatsen, waaruit de petitiën voortkwamen, om de gemoederen in beweging te brengen. Maar hij meent dat het volk genoeg gezond verstand heeft om de misleiding te beseffen. Maar intusschen is er bij 't ministerie voortgang in het toenaderen tot de liberale beginselen. Waarbij de vrees voor een anti-nationaal onderwijs al meer en meer schijnt te kunnen verdwijnen. Mogten evenwel de vermoedens grond hebben door de rede van den heer van Zuylen opgewekt, dat de minister van Binnenl. Zaken aan 't hoofd van 't kabinet staat, mogt het blijken, dat die minister niet zoo geheel vreemd is geweest aan de koalitie van 1853, die later in zake van onderwijs, met de exploitatie van de kerkelijken door de politieken, tot bereiking van een politiek doel een slag heeft willen slaan; dan zou hij bezwaar hebben, om aan dit hoofdstuk zijn stem te geven.

Daarna rigt de heer Hoffman een paar aanmerkingen tot de twee eerste sprekers; geeft de heer Gevers Deynoot een woord van belangstelling aan de spoorwegen, en komt de heer Thorbecke aan het woord, die de politieke quæstie onmiddellijk aantast. Wij geven van zijne redevoering en van 't vervolg der zitting morgen verslag. Wij stippen hier slechts aan, dat, na den heer Thorbecke, nog de heer van Hoëvell heeft gesproken, en dat daarna de minister zich heeft verdedigd. Wat hij gezegd heeft, heeft weinig te beduiden. Hij heeft haast alles laten liggen, en voor het weinige dat hij aanraakte, gaf hij slechts uitvlugten voor redenen. Wij zien dat morgen. De diskussiën zijn nog niet gesloten, en worden van daag voortgezet.

De heer Eugène Sue heeft de onderwijs-quæstie in België gretig als gelegenheid aangenomen om weder iets van zich te doen hooren. Te dien einde schreef hij een reeks brieven aan den *National*, een demokratiesch blad te Brussel. Hij stelt zich daarin als kampvechter voor het rationalismus tegen elke geopenbaarde godsdienst en strijdt hevig tegen de Katholieke Kerk. De heer Sue betreurt, dat het volk in het algemeen nog niet rijp genoeg is, om zich zonder omwegen te laten bekeeren tot het rationalismus, en voor de maatschappelijke theoriën van den schrijver en zijne vrienden, die daarop gebouwd zijn. Hij wil daarom, bij wijze van overgang, de sekte der *unitarissen* gebruiken, om het volk langzaam voor te bereiden tot het socialismus en de leer der rede. Het *unitarismus* lacht den heer Sue als middel tot dat grootsche doel bijzonder toe; omdat deze protestantsche sekte radikaal *de godheid van Christus* loochent, hoewel zij Hem als een der grootste *menschelijke* geniën, met eerbied en roem noemt; tweedens, omdat die sekte *de openbaring van het Oude en Nieuwe Testament* loochent, en die als bloot *menschelijke* werken beschouwt; derdens omdat de leeraars en voornaamste aanhangers dezer sekte, doordrongen van het gewigt eener *maatschappelijke hervorming*, in het algemeen onberispelijke en beroemde mannen zijn, zooals, bij voorbeeld in Duitschland, Feuerbach en Straus (de schrijver van het leven van Jezus), Channing en Nevman in Engeland en Amerika, Colani en Scherer in Frankrijk, en Scholten en Zaalberg in Holland.

Met behulp van deze »onberispelijke en beroemde" mannen, zou de heer Sue eene *Unie* (men ziet de heer Sue, heeft, tijdens zijn verblijf in Nederland, het een en ander van de hollandsche zeden overgenomen) tot stand wenschen gebragt te zien, onder den naam van »vereeniging tot voortplanting van het unitarismus," omdat deze sekte, »op de grenzen van het rationalismus staande als *overgangs*-godsdienst zou kunnen dienen," totdat het menschdom dien graad van verlichting bereikt hebbe, waarin de heer Sue zich verblijdt, doch waarvoor de meesten, zelfs zijne Unitarissen, nog niet genoeg ontwikkeld zijn.

De *Unie* van den heer Sue mag zich echter niet alleen tot redevoeringen, beschuldigingen en verweerschriften der leden onderling bepalen, maar moet zich op meer praktiesch terrein bewegen. Om tot die uitkomst te geraken heeft de heer Sue zeer voorzigtig art. 1, dat als grondslag der nieuwe *Unie* dienen zal, vooraf vastgesteld. Deze grondslag wordt door een reeks motieven vergezeld, te talrijk en langdradig om ze in hun geheel op te nemen. De voornaamsten deelen wij echter mede:

»Overwegende, dat de unitarische godsdienst, geheel gegrond op het regt van vrij onderzoek en de bevoegdheid tot persoonlijke waardeering der Schriften, ontkent dat deze van goddelijken oorsprong zijn, en dat zij alsmede de godheid van Christus loochent en dus door haar rationalistische rigting een voldoenden waarborg oplevert voor de eischen der rede;

»Overwegende, dat het Protestantismus — waarvan het Unitarismus een sekte is — beschikt over talrijke middelen tot handelen en propaganda oefent over uitmuntende openbare scholen, dank hebbe de krachtige en wederzijdsche hulp (*puissante solidarité*) die de Protestanten onderling verbindt;

»Overwegende, dat in de katholieke landen, de burgers aan het dubbel en verfoeijelijk juk van het despotismus en den priester onderworpen, een element van bevrijding, een werktuig tot verzet, een kern van wederstand, een middenpunt om hun krachten te vereenigen zouden kunnen vinden, door het *omhelzen* van een der protestantsche sekten en met name van het Unitarismus, hetgeen de absolutistiesche regeringen slechts zeer moeijelijk zouden kunnen beletten;

»Zoo besluiten de ondergeteekenden om het Katholicismus af te zweren, het Unitarismus te omhelzen en met al hun vermogen te trachten om de »vereeniging tot voortplanting van het Unitarismus" uit te breiden."

Men ziet, de heer Sue heeft grootsche plannen met het Protestantismus, »waarvan het Unitarismus een sekte is." Hij wil het tot niets meer of niets minder gebruiken dan tot een soort van *Marianne* om in het duister de verwezenlijking van zijn lievelingsdroom: de demokratiesch-sociale republiek, voor te bereiden.

Men leest in de *N. R. Courant*:

»De luxemburgsche Konstitutie is vernietigd en eene andere geoktroijeerd; zoo als men dit in onze telegrafische berigten lezen zal. Wij vermelden dit feit zonder verdere beoordeeling, want het zegt genoeg, dat eene met plegtigen eede bezworen Grondwet, is ter zijde gesteld. Hoe, als de regter getrouw aan zijn eed, die Grondwet, op geene wettige wijze afgeschaft, als bestaande blijft beschouwen, en dus beslist dat de belastingwetten niet naar de bezworene Grondwet hernieuwd zijnde, ook geene belastingen worden geïnd? Zal men den regter dan, die getrouw aan eed en geweten blijft, ook van zijn regterstoel sleuren? Of zal men door geweld trachten te verkrijgen, wat het regt weigert? Men heeft van pressie van den bond gesproken, maar van die pressie is tot nu toe nog niets gebleken. Al had er echter van die zijde aandrang bestaan, hadden de ministers dan mogen aanraden, zoo spoedig hetgeen bezworen was, als een nietswaardig papier te verscheuren."

Bij besluit van 22 Nov. jl. zijn alle vroeger bestaande verordeningen betrekkelijk het van goevernementswege afnemen van examen der stuurlieden ter koopvaardij, met 1 Dec. aanst. ingetrokken; en dien ten gevolge de bij kon. besluit van 28 Junij 1832 ingestelde kommissie tot het examineeren der zee-officieren, enz. ontlast van het afnemen van de examens der genoemde stuurlieden, onder dankbetuiging aan de leden dier kommissie voor hunne ten deze bewezene goede diensten.

Zullende, naar aanleiding van voorschreven besluit, de daarbij belanghebbenden zich voortaan tot het afleggen van examen voor stuurlieden ter koopvaardij kunnen aanmelden bij de daartoe in de onderscheidene voorname koopsteden des Rijks ingestelde kommissiën.

Z. M. de keizer aller Russen heeft onzen stadgenoot den heer Louis de Brunet, HD. hofraad, geattacheerd aan het russische konzulaat-generaal in de Nederlanden, benoemd tot ridder der Stanislaus-orde tweede klasse.

Zr. Ms. fregat *Doggersbank*, kommandant Faber Huys, is den 19 dezer van Smirna naar Alexandrië gezeild en zal van daar vertrekken naar Port-Mahon om water en viktualie in te nemen. Men dacht eerst omstreeks April naar het vaderland terug te keeren.

Wij vernemen dat de zaak van den Wel-Eerwaarden heer te Vaarwerk, R. C. kapellaan te Amersfoort, op Woensdag 4 December e. k., ter civiele teregtzitting van het Provinciaal Geregtshof van Gelderland in hooger beroep zal worden behandeld. Gelijk men zich zal herinneren is gemelde kapellaan onlangs door de regtbank te dezer stede, wegens het verrigten van godsdienstige plegtigheden op het buiten dezer stad aan den Hommelschen weg gelegen kerkhof, hetwelk door dit kollegie als geene *beslotene* plaats in den geest der grondwet is beschouwd, verklaard van »in strijd met de wet te hebben gehandeld."

(*Arnh. Cour.*)

's GRAVENHAGE, 30 Nov. Op den 2, 3 en 4 December e. k. zal in een der lokalen van het ministerie van Binnenlandsche Zaken, onder voorzitting van den heer Wenckebach, ingenieur van den rijkstelegraaf, door eene kommissie het examen worden afgenomen van de aspiranten naar de betrekking van leerling-telegrafist. Voor de tien vakatures hebben zich 49 sollicitanten aangemeld.

ROTTERDAM, 1 Dec. Het kraakschip van schipper Spijker, varende tusschen deze stad en Amsterdam en beladen met 35 lasten suiker, eene partij amandelen en andere goederen, is op zijne reis van hier naar de hoofdstad, digt aan den mond van den IJssel gezonken.

(*H.*)

HOORN, 27 November. Op de markt alhier werden 204 stapels kaas aangevoerd, wegende te zamen 58,435 Ned. ℔. Prijs kleine gras ƒ28,50. Kommissie ƒ28. Middelbare ƒ28,50.

ALKMAAR, 30 November. Ter kaasmarkt van 28 dezer waren aangevoerd 423 stapels kaas, wegende te zamen 99390 Ned. ℔. De prijs was: kleine ƒ28,50, kommissie ƒ27,50 middelb. ƒ28 per 50 Ned. ℔.

CASTRICUM, 30 Nov. Gisteren morgen omstreeks 10 ure is onder dit ressort een scheepje met haver en boonen gestrand, waarvan de equipage, uit 5 man bestaande, door de Egmonder reddingboot behouden af en aan wal is gebragt. [Van een andere zijde wordt ons gemeld, dat de naam van dit vaartuig is, het kofschip *Toeval*, kapt. D. Graafhuis, van Harlingen met haver naar Yarmouth gedestineerd. Schip en lading zijn hoogstwaarschijnlijk verloren.]

(*H.*)

AMERSFOORT, 30 Nov. Eergisteren heeft een horlogiemakersknecht alhier, zich den geheelen dag aan het verregaand gebruik van sterken drank overgegeven. Met zijne vrienden (!) in eene herberg buiten de Slijkpoort gekomen en smoordronken zijnde, is hij door deze op eenig stroo gelegd, om zoogenaamd wat uit te slapen. Toen men weinige oogenblikken daarna naar hem kwam zien, vond men hem dood.

(*N. R. Ct.*)

[illegible] geldleening ad ƒ110,000, nader tegen 4½ pCt. uitgeschreven, is den laatsten dag volteekend geworden.

LUXEMBURG, 1 December. Heden is alhier bekend gemaakt eene uit 's Hage gedagteekende ordonnantie van den Koning-Groothertog, waarbij aan het groothertogdom wordt geoktroijeerd eene konstitutie van denzelfden inhoud, als waarvan het ontwerp onlangs aan de Kamer aangeboden en door deze zoo ongunstig ontvangen was. De Kamer is tevens ontbonden. Het land is rustig.

Men leest in de Tweede Editie van de *Amst. Cour.*:

LONDEN, 2 December. Gisteren is alhier berigt ontvangen dat te Calafu, nabij Palermo, een opstand is uitgebarsten en dat de aanvoerder daarvan is zekere Bentivenga, aan wien amnestie van eene vroeger over hem uitgesproken veroordeeling wegens politiek misdrijf was verleend. Troepen zijn naar de plaats des oproers afgezonden.

Napels is rustig.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 Nov. De tijding van de heropening der konferentiën is hier door het publiek met genoegen ontvangen. Behalve dat dit voor het behoud van den europeeschen vrede zeer wenschelijk wordt geacht, beschouwt men het nog als een zegepraal der fransche staatkunde op die van het engelsche kabinet, dat eindelijk heeft moeten toegeven aan de billijke eischen van onze Regering en die van Rusland. Men mag er zich evenwel op voorbereid houden, dat de engelsche bladen eenstemmig zullen mededeelen, dat al heeft Groot-Brittanje toegegeven, het echter een onverzettelijke houding op het kongres zal aannemen, en tegen wie ook, zijn wil doordrijven. Dienzelfde taal ten minste, voerden zij gedurende de zittingen van het vredes-kongres, hetgeen echter niet belet heeft dat de engelsche gevolmagtigden het verdrag van 30 Maart onderteekenden.

De Keizer en de Keizerin hebben zich op den avond

van den dag, dat zij te Parijs zijn teruggekeerd, naar het bal en de opera begeven, dat ten voordeele der armen van het 12den arrondissement plaats had.

De winter te Parijs zal zeer levendig zijn, wat feesten en vermakelijkheden aan het hof betreft. De aankomst van prinses Willem van Pruissen zal daartoe het teeken geven; aan die feesten zal een grooteren luister worden bijgezet wanneer, zooals men blijft beweeren, de grootvorst Konstantijn van Rusland en zijne gemalin onze hoofdstad zullen bezoeken.

In de hofkringen merkt men op, dat sedert de aanvallen der engelsche bladen op graaf Walewski, deze staatsman meer dan ooit in de gunst des Keizers schijnt te staan en bijna dagelijks aan diens tafel eet.

Uit Napels wordt geschreven dat de houding tegenover de westersche mogendheden sedert het afbreken der diplomatieke betrekkingen niet veranderd is, en dat alle geruchten over bemiddeling en spoedige vereffening der geschillen, welke in de buitenlandsche bladen hebben rondgeloopen, ongegrond zijn. Geen enkel aanbod van bemiddeling is aangeboden of aangenomen.

Hiermede komt eene korrespondentie uit Napels in de *Gazette de Lyon* overeen, waarin men leest, dat overal in het land eene volmaakte rust en kalmte heerschen; de engelsche zee-officieren staan daar zoo verbaasd over, dat de kommandant van een fregat zich deswege volgenderwijs heeft uitgelaten:

»Ik ben hoogelijk verwonderd over de kalmte in alle havensteden, die ik heb bezocht. Onder anderen hebben mij de engelsche kooplieden te Messina verzekerd, dat zij de meeste veiligheid genieten, en door de Regering op volkomene en voldoende wijze worden beschermd. »Nimmer, » zeiden zij, »is het land zoo rustig geweest; het schijnt mij dan ook geheel overtollig toe, dat onze Regering een eskader gezonden heeft naar de wateren der Beide-Siciliën."

Dezelfde korrespondentie meldt, dat tusschen het napelsche hof en de vertegenwoordigers van den H. Stoel, Rusland, Oostenrijk en Pruissen de meest vertrouwelijke verstandhouding heerscht, en dat het berigt van een verkoeling tusschen den oostenrijkschen gezant en de napelsche Regering geheel uit de lucht gegrepen is.

— Latere tijdingen, van den 27sten dezer, zijn door middel van den telegraaf uit Napels ontvangen, en berigten, dat de koning zich sedert twee dagen in de hoofdstad bevond, en eene zitting van den staatsraad had voorgezeten, waarin over onderscheidene ontwerpen van administratieven aard gehandeld was. Men zeide, dat de koning veertien dagen te Napels zou doorbrengen.

De oneenigheden, in het Oosten ontstaan, schijnen de aandacht der mogendheden van Napels te hebben afgeleid. Alles blijft in *statuquo* en deze toestand schijnt te zullen blijven voortduren. Koning Ferdinand wil door zijn eigen handelingen, door hervormingen en verbeteringen, die hij met kracht doorzet, de vooroordeelen die men tegen hem koestert, doen verdwijnen. Alles wat te Napels geschiedt of wordt voorbereid, schijnt te zullen beantwoorden aan de door Frankrijk uitgedrukte wenschen.

Evenwel blijft de napelsche Regering haar eenmaal aangenomene houding getrouw. Eigenmagtig wil zij handelen, zonder zelfs den schijn op zich te laten rusten, als waren haar daden een toegeven aan de eischen der vreemde mogendheden. Toen de markies Antonini, alvorens af te reizen afscheid kwam nemen van den minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Walewski, drukte deze de hoop uit, dat de Koning van Napels ongetwijfeld spoedig eenige koncessiën verleenen, en het herstel der diplomatieke betrekkingen verzoeken zou. De heer Antonini antwoordde, dat de Koning geen koncessiën te doen had, en afwachten zou totdat het der westersche mogendheden mogt behagen om betrekkingen te hervatten, aan welker afbreking hij geen schuld droeg.

Brieven uit Konstantinopel melden, dat de toestand er hetzelfde blijft. De nota door den heer de Thouvenel aan Reschid-pacha overhandigd, waarvan reeds meermalen gesproken is, bevatte de volgende vragen:

1°. Is de Porte bereid om op de aanstaande konferentiën gevolmagtigden te zenden, ten einde deel te nemen aan de onderhandelingen over de moeijelijkheden, ontstaan met betrekking tot het ten uitvoer leggen van het verdrag van 30 Maart, of wel, gelooft zij, even als Engeland en Oostenrijk, dat het niet noodig is deze vraagstukken in nieuwe konferentiën te behandelen?

2°. Is de Porte al of niet besloten om Engeland en Oostenrijk aan te zeggen, dat zij in den kortst mogelijken tijd, deze de wateren, gene het grondgebied van het ottomanische rijk te verlaten hebben?

3°. Is de Porte om, in wederspraak van het verdrag van 30 Maart, voornemens de vereeniging der beide vorstendommen te beletten, dan zelfs, als de meerderheid der bevolking zich ten gunste dezer vereeniging zou uitspreken? Het antwoord op die vragen was nog niet ontvangen.

— Volgens berigten uit Marseille heeft de storm, die in de laatste dagen langs de fransche kusten woedde, veel schade aan de schepen toegebragt, die kort te voren waren uitgeloopen. De schroefstoomboot *Sinaï*, die met een aantal passagiers naar Konstantinopel was vertrokken, was bijna vergaan. Men is er echter in geslaagd [illegible] schade en met verlies van twee man in de haven van Marseille terug te keeren. Er heerscht ook eenige bezorgdheid nopens het lot van de stoomschepen *Sphynx* en *Borysthene*, die reeds voor lang moeten aangekomen zijn.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 30 Nov. Het is duidelijk, dat de troonrede daarom vooral veel indruk gemaakt heeft, omdat men er duidelijk uit ziet dat de Regering met vastheid hare regten wil handhaven tegenover Zwitserland. Een nieuw bewijs daarvan wil men zien in de terugroeping van onzen gezant bij den zwitserschen Bondsraad, den heer von Sydow. Men voegt er bij, dat deze diplomaat aan Zwitserland een ultimatum te overhandigen heeft en bij weigering daarvan de republiek den oorlog moet verklaren.

Generaal Dufour moet na zijne zending te Parijs den Bondsraad hebben uitgenoodigd, om onmiddellijk de gevangenen in vrijheid te stellen, doch te vergeefs; de Raad besloot in zijne weigering te volharden, niettegenstaande generaal Dufour verklaarde zeker te zijn dat, zoo Zwitserland hierin toegaf, de fransche Keizer het zijn steun zou verleenen, en door zijne krachtige bemiddeling van Pruissen eene transaktie zou weten te verwerven, voor de republiek even eervol als voordeelig.

Waaraan moet die hardnekkigheid der zwitsersche Regering worden toegeschreven? Ongetwijfeld aan den engelschen gezant en aan den druk, dien de demagogische partij op de Regering uitoefent. Het is niet sedert gisteren dat de heer Gordon zich te Bern er mede bemoeit heeft, om den franschen invloed te verlammen en den goeden uitslag der pogingen van de keizerlijke Regering te beletten. Reeds in het begin van Oktober moet hij die houding hebben aangenomen.

Toen de koningsgezinde beweging te Neufchâtel uitbrak bevond Keizer Napoleon zich te Biarritz. Eenige dagen na de nederlaag der koningsgezinde partij heeft de heer von Hatzfeld zich naar die badplaats begeven, om een onderhoud te hebben met Keizer Napoleon. Van daar is hij bijna onmiddellijk naar Berlijn vertrokken. De Keizer heeft de mededeelingen van onzen gezant zoo goed opgenomen, dat de heer von Hatzfeld zeer voldaan van Biarritz vertrok. De fransche gezant te Bern, de heer de Salignac-Fénélon, heeft dan ook aan den Bondsraad doen begrijpen, dat zijn vorst de wettigheid van de in vrijheid-stelling der gevangenen erkend had, en meende dat de bondsraad zijn raadgevingen zou opvolgen; maar hij rekende buiten den waard of liever buiten den britschen gezant, den heer Gordon. Deze toch, onderrigt van de stappen des franschen ministers kwam op zijn beurt tusschen beide, om den Bondsraad aan te zetten zich niet te laten verleiden den weg in te slaan, welke door de fransche staatkunde werd aangewezen.

De heer Gordon maakte van zijn bemoeijingen geen geheim, en zoo meenden de zwitsersche demagogen een steun te vinden waarop zij zich beriepen. Zij bedienden er zich van om de onrustige omwentelingspartij op te ruijen; van daar zekere rigting in de openbare meening die der bondsregering schrik inboezemde en haar deed verklaren, dat zij niet bij magte was om zich te gedragen volgens den wensch van Frankrijk.

Evenwel dient men in het oog te houden, dat de heer Gordon geheel en al namens zich zelven gehandeld heeft en niet krachtens bevelen zijner regering. Zijn raadgevingen hadden daardoor den schijn van slechts een officieus karakter te dragen, en het britsche gouvernement kan dus des verkiezende de handeling van zijn gevolmagtigde afkeuren, hoewel men niet denkt dat dit geschieden zal.

De zweedsche dagbladen deelen mede, dat twee leden van het kabinet hun ontslag aangeboden hebben, en dat een derde minister, de heer Mörner, dat voorbeeld denkt te volgen. De hoofdreden van hun aftreding moet het wetsontwerp zijn tot invoering der vrijheid van godsdienst waarvan de troonrede gewaagde. De drie ministers behooren allen tot de behoudende partij, die zich sterk tegen die wet verzet. In diezelfde bladen leest men, dat die partij in den adelstand de groote meerderheid heeft, zooals gebleken is uit de benoeming der kommissie tot onderzoek van het ontwerp. Die stand zal dus hoogstwaarschijnlijk de wet verwerpen; de meerderheid van den geestelijken stand is evenzoo gestemd. De boeren- en burgerstanden zullen haar ongetwijfeld aannemen; maar er wordt tot het doorgaan eener wet vereischt, dat drie der vier standen, die den rijksdag uitmaken er voor zijn. Het is dus te vreezen, dat deze voordragt hetzelfde lot ondervinden zal als eene dergelijke, welke verleden jaar werd aangeboden.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 2 December.

BEVALLEN (28 Nov.): M. E. Brouwer, geb. Dupuy, Z.
OVERLEDEN (27 Nov.): C. C. Stüürke, 87 j.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

			29 NOV. 4½ u.	gebl.	1 DEC.	4½ u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.		68	63	a	63 1/16	63
Dito Dito	3	»	75	74⅞	»	75	74 15/16
Dito Dito	4	»	94⅞	94 5/16	»	94½	
O. I. Leening 1844	4	»		93⅝	»		
Amortisatie	3½	»	89⅞	89⅞	»		
Handel-Maatschappij	4½	»			»		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½	»			»		
Dito Hollandsche dito					»		
Obligatiën	4½	»			»		
Maatschappij van Weld.	4	»			»		
Aand. Ned. Bank.		»			»		
België, Certifikaten	2½	»			»		
Dito *Rothschild*	2½	»		51⅛	»		
Frankrijk, Obligatiën	3	»			»		
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	»	23 5/16	23⅛	»	23 5/16	23 5/16
Nieuwe	3	»		41⅛	»		
Binnenlandsche	3	»	37 1/16	37	»	37⅛	37⅛
Cert. Coup. Sp. Com.			5½	5⅜	»	5 7/16	
Amortisable Schuld					»		
Portugal, te Londen	3	»	44 1/16	44¾	»	44 15/16	
Dito Uitgestelde					»		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	»	103	102¾	»	103	102¾
Dito A°. 1828—1829	5	»	102	101¾	»		
Negot. 1831 en 1833	5	»		92¼	»		
Nieuwe Engelsche	4½	»			»		
Negot. 1840	4	»	83½	83⅝	»		
Dito *Stieglitz*	4			82⅝	»		
Dito Nieuwe	5	»		93¼	»		
Certifikaten te Hamburg	5	»			»		
Inschr. op 't Grootboek	6	»			»		
Dito Certifikaten	6	»	62½	62⅛	»	62⅝	
Polen, Obligatiën	4	»	76¼	76⅛	»	76¼	
Aandeelen 1835				152½	»		
Oostenrijk, Metalliek	5	»	74 1/16	74 1/16	»	74½	74½
Dito Nationale	5	»	75¼	75 5/16	»	75⅝	75 11/16
Dito 1847	2½	»	38½	38 13/16	»	38 15/16	38 15/16
Dito 1851 en 1852	2½	»	38½	38 11/16	»	38 13/16	38 15/16
Dito Nieuwe	5	»	82¾	82⅝	»	83	82 15/16
Dito 1854	5	»	82¾	82⅝	»	83	82 15/16
Weener Bank	5	»			»		
Dito	4	»		62⅝	»		
Aand. met Loting fl. 250		f			»		
Nieuwe dito 1854					»		
Pruiss. Aand. 1854	3½	»	208		»		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		»	1 1/16	1⅛	»	1 1/16	
Dito Orig.			1		»		
Napels, Cert. bij *Rotsch.*	5			102	»		
Sardinië, te Londen	5	»			»		
Denemarken, dito	5	»			»		
Louisiana, te Londen	5	»			»		
Brazilië	5	»		96⅞	»		
Dito 1843	5	»	96¼		»		
Mexiko, te Londen £ 100	3	»	20½	20 7/16	»	20½	
Dito Onbepaalde	3	»	20½	20 7/16	»	20½	
Peru	4½	»			»		
Grenada, dito à £ 100	3	»	20 5/16	21½	»	21 1/16 exd.	
Dito Uitgestelde			6 9/16		»		
Ecuador					»		
Venezuela, te Londen	4½	»		33¼	»		
Dito Uitgestelde	4½	»		14	»		
Grieken, Bl. à £ 100	5	»			»		

N. 5 pc. Stieglitz 94¾, ⅞; [illegible]; Prost 59, 60¼; Rot. 121; Gren. onb. 21½, 4 1/16 exd.; Venezuela onb. 33¼.

Bij levendigen handel waren binnen- en buitenlandsche fondsen prijshoudend. Grenada's werden heden Ex. verhandeld, van daar de verhooging van 1½ pCt.

Koers van het Geld: Beleening 5 pCt., Prolongatie 5½ pCt., Diskonto 5 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 54 13/16	Livorno	2/m.	f 39
»	zigt	» 55 9/16	Napels	»	» 83½
Bordeaux	2/m.	» 54⅝	Petersburg	»	» 1.82½
»	zigt	» 55	Weenen	6/w.	» 32¼
Madrid	3/m.	» 234	Augsburg	»	» 35 5/16
Cadix	»	» 234	Frankfort	»	» 98¼
Seville	»	» 233	Hamburg	2/m.	» 34 13/16
Bilbao	»	» 233	»	zigt	» 35 3/16
Lissabon	»	» 40	Londen	2/m.	» 11,52½
Porto	»	» 40	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45	Rotterdam		30⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 1 Dec. Belg. leen. 2½ pc. 54⅞; Obligatiën 3 pc. 72; id. 4½ pc. 96⅛; Spanje 1—3 pc. 23; Binnenl. 3 pc. 37 9/16; Romeinen 5 pc. 85; Oostenrijk Met. 5 pc. 78⅛; id. Nat. 5 pc. 79⅝.

PARIJS, 1 Dec. Fransche 4½ pc. 92.50; 3 pc. 69.85; 4½ pc. Spanje —; 3 pc. id. —; 5 pc. Met. 87½; Rom. Leen. 87.

LONDEN, 1 Dec. Cons. 94⅛; Spanje buit. 3 pc. 41¾; id. 1¼ pc. 23⅞; Rusl 5 pc. 106; id. 4½ pc. 95; Holl. 4 pc. 96½; id. 2½ pc. 65½; Sard. 5 pc. 88½; Braz. 101; Peru 4½ pc. 77; Gren. uitg. 7; id. werk. 22; Mexiko 3 pc. 22⅛; Portugal 4 pc. 45; Ecuador 14½; Venezuela 35½ pc. Wissel op Amst. —; Hamburg —.

WEENEN, 1 Dec. Met. 5 pc. 83⅛; id. 4½ pc. 72; Bank-Aktiën 1064; Credit Anst. 320½; Wissel op Londen 10.17; Amst. —; Parijs —; Goud —; Zilver 7⅜.

BERLIJN, 1 Dec. 3½ pc. Pr. Staatsschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 104½.

HAMBURG, 1 Dec. Spanje 1¼ pc. 34⅛; id. 3 pc. 21⅞; Rusl. 5 pc. 99¼; 4½ pc. 89½; 3 pc. Mexikanen 11; Noord-Duits. bank 99⅜; Wissel op Londen 3/m. —; id. kort —; Amst. —.

FRANKFORT, 1 Dec. 5 pc. Met. 77⅞; 1¼ pc. Spanje binnenl. 23¼; id. 3 pc. 37; Wissel op Londen 3/m. 117⅞; Parijs 93¼; Weenen 112⅞; Amsterdam —.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek . . .	*f* 27,82½	a —	Pruissische . .	*f* 34½	a —
Napelsche . . .	—,—	„ —	Spaansche . .	—,—	„ —
Div. in £St. . .	11.57½	„ —	Hamb. Russ. . .	36½	„ —
Eng. Russen . .	11,57½	„ —	Russ. in Z. R. .	36⅝	„ —
Fransche	55½	„ —	Pools. in „ .	36½	„ —
Belgische	55⅝	„ —	„ „ Fl. .	27¼	„ —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,65	à 9,75
Oude Gerande Dukaten	» 5,55	» 5,65
Wigtige Souvereinen	» 11,65	» 11.75
» Pistolen	» 9,55	» 9.65
Stukken van 20 Francs	» 9,27½	» 9,37½
Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. ℔ fijn 10¼ a 10⅜ pc.		

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters . . . . per Stuk	*f* 2,55	à 2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	» 2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	» 2.70
Fransche	» 2,70	» 2,75
Pruissische Daalders	» 1,73	» 1,76
Zilver 1000 à 980	*f* —,—	» —,—
» 900 » 700	» 104,20	» 104,70

Van Heukelom en Vollenhoven hebben bekend gemaakt, dat de coupons der certifikaten van hunne administratie van ingeschrevene kapitalen ten laste van den Pauselijken Staat, verschenen 1°. Julij 1856, van heden af zullen worden betaald ten kantore der Ontvang- en Betaalkas, en wel: de coupons groot Scudi 4.60 met *f* 10.87, id. 9.60 met *f* 22.69, id. 5 met *f* 11.82, id. 10 met *f* 23 64.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 1 December.

GRAANMARKT.

Tarwe in een doen: 130 ℔ nw. Pools. *f* 485; 129, 130 ℔ dito *f* 470, 480; 127 ℔ j. dito *f* 450; 128, 129 ℔ dito *f* 450, *f* 455: 128 ℔ o. dito *f* 473, 490; 126 ℔ ger. dito *f* 430; 128 ℔ n. Geldersche *f* 388, 390; 126, 127 ℔ Brunsw. *f* 355. *f* 365; 127 ℔ o. en n. Rijn *f* 375; 156/2 ℔ n. Bovenl. *f* 380 114 ℔ n. Vriess *f* 280; 126 ℔ Lubecker *f* 440.

Rogge onveranderd: 119 ℔ fijne Zweedsche *f* 240; 116, 118 ℔ Peterburg. *f* 219 225, 119 ℔ puike dito *f* 230; 118 ℔ Amerik. *f* 210; 121 ℔ Donau *f* 240; 123 ℔ n. Inl. *f* 255; 118 ℔ j. dito *f* 225.

Garst en Haver zonder handel.

Boekweit *f* 5 hooger: 117 ℔ Gordijker *f* 248

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 29 Nov. Rienitz, Java-Koerier, Batavia. - De Vries, Zorgvliet, en de Boer qq., Havana-Packet, beide Batavia. — 30 Nov. Mulder, China, Tjilatjap.

HELVOET, 29 Nov. Ruhaak, Brouwershaven, Batavia, 1. v. Brouwershaven, - Wencke, Louise Marie, Baltimore.

BROUWERSHAVEN, 29 Nov. De Boer, Jan van Galen, en van der Meyden, Hendrik Jan, beide Batavia n. Rott. - De Haan, Cornelis Gips, Batavia naar Dordrecht.

Advertentiën.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY, werken op een verbazende wijze ter genezing van *zeere* of *zieke beenen*. F.... M...., in de Warmoesstraat te *Amsterdam* woonachtig, had gedurende acht jaren zeven zweren aan een zijner beenen, waaruit zich onophoudelijk vocht ontlastte, en welke kwaal hem zeer ellendig en ongelukkig maakte. Vele geneesmiddelen werden door hem beproefd, doch alle te vergeefs, terwijl zijn toestand hoe langer hoe meer verslimmerde. Eindelijk nam hij zijne toevlugt tot de Zalf en Pillen van Holloway, en na de verordeningen deswegens, gedurende ruim twee maanden, stiptelijk opgevolgd te hebben was hij volmaakt genezen, en is nu in staat beter dan ooit zijne beenen te gebruiken.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13,50, *f* 20.50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, depothouder te *Utrecht*, G. VERHAART, depothouder te *Prinsland* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement*. (2592)

Echte Urbanus-, Koorts- en Slijmpillen.

Door eene toevallige omstandigheid, is het recept van eerstgenoemde pillen, die Paus Urbanus VIII als een algemeen geneesmiddel beschouwde, mij in handen gekomen, zoodat de echte thans alleen bij *mij* verkrijgbaar zijn a 40 Cts. Ze worden niet in commissie verzonden. De koortspillen, volgens den hongaarschen doctor Stanidskaw, genezen allen, zelfs de hardnekkigste derdendaagsche koortsen, zonder eenig nadeelig gevolg. Het doosje kost *f* 1. De slijmpillen van Guichot, dragen dien naam met roem, daar ze volkomen, de slijm, en de ziekten, daarmede in verband staande wegnemen. Het doosje kost 50 Cts.

Verkrijgbaar in de Apotheek, *de Gaper*, Korte Singel 376 alhier. (2744)

STOOMJAGTEN

varende tusschen

ROTTERDAM, MIDDELBURG,

en daar tusschen gelegen plaatsen.

Voor de Maand December 1856.

Van *Rotterdam.*			u. m.	Van *Middelburg.*			u. m.
1Dingsd.	2,	's morg.	8 30	Woensd.	3,	's morg.	6 30
2Dond.	4,	„	10 45	Vrijdag	5,	„	7 —
2Zaturd.	6,	„	11 30	Zondag	7,	„	7 —
Dingsd.	9,	„	6 —	Woensd.	10,	„	9 30
Dond.	11,	„	7 —	Vrijdag	12,	„	11 —
1Zaturd.	13,	„	8 30	Zondag	14,	„	6 —
1Dingsd.	16,	„	8 30	Woensd.	17,	„	7 —
1Dond.	18,	„	8 30	Vrijdag	19,	„	7 —
2Zaturd.	20,	„	10 45	Zondag	21,	„	7 —
2Dingsd.	23,	„	11 30	Woensd.	24,	„	9 —
Dond.	25,	„	7 —	Vrijdag	26,	„	10 30
Zaturd.	27,	„	7 —	Zondag	28,	„	11 30
1Dingsd.	30,	„	8 30	Woensd.	31,	„	6 30

Op de met 1, 2 gemerkte dagen kan men vóór de afvaart, te Rotterdam aankomen:

1 met de Rhijnspoor (Nachtrein) van Emmerik:

2 met de Rhijnspoortreinen van Emmerik en Amsterdam;

Reizigers met den Rhijnspoorweg aangekomen gelieven zich aan te melden bij de Directie van het Station tot het doen van sein, in welk geval de naar Middelburg vertrekkende Stoomboot *a daar zal aanleggen.*

In Correspondentie met Diligence-diensten tusschen Middelburg en Vlissingen, Zierikzee en het Veer te Zijpe, Goes en het Katsche veer.

De Goederen kunnen tot één uur vóór de Afvaart bezorgd worden; later aangebragt, blijven dezelve tot de volgende reis liggen. (2740)

Er wordt gevraagd eene **gezonde Min**, van de R. K. Godsdienst, om dadelijk in dienst te treden. Men adressere zich bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN, Singel, hoek Beulingstraat te Amsterdam, met opgave van naam en woonplaats, onder Letter H. (2745)

Fabriek van Kerkversierselen te Lyon.

De Heer MILLIAUD heeft de eer de Eerw. HH. Geestelijken te berigten, dat hij alhier is afgestapt in het Logement *de Ster*, in de Nes, met een aanzienlijken voorraad **Kasuifels, Dalmatieken, Koorkappen, Stolen,** enz. Alles afgewerkt en gereed om terstond te worden afgeleverd. Het voordeel dat de Heer MILLIAUD aanbiedt, is minstens 40 °/₀ minder dan prijzen der handelaren in Nederland.

Eenige gelegenheid voor schoone daagsche **Kasuifels** in alle kleuren van 18 tot 20 gulden. De Heer MILLIAUD begeeft zich met zijne stoffen ten huize der belanghebbenden. Hij blijft nog slechts eenige dagen in de stad. (2743)

Wegens voortdurende ongesteldheid, wordt tegen zeer billijke voorwaarden uit de HAND TE KOOP aangeboden, de van ouds bekende en een ruim burgerbestaan opleverende **Kamper-Messenmakerij**, benevens het **Huis, Winkel-Opstand** en voorradige tot het vak behoorende **IJzerwaren**. Des verkiezende is het **Huis**, hetwelk gelegen is op het beste gedeelte der Oudestraat, geschikt tot uitoefening van alle Affairen, ook afzonderlijk TE KOOP. Inclinerenden worden verzocht, hetzij in persoon of met Franco Brieven, zich ter bekoming van inlichtingen te vervoegen aan 't adres van:

de ERVEN BEEKMAN.

KAMPEN, 29 November 1856. (2737)

De Drukker en Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN, te Amsterdam, Singel, hoek Beulingstraat, zal binnen weinige dagen uitgeven:

DEN

VOLKS-ALMANAK

VOOR

NEDERLANDSCHE KATHOLIEKEN,

in het jaar des Heeren

1857.

BIJ-EEN-GEBRACHT

DOOR

J. A. ALBERDINGK THIJM.

Redakteur en Uitgever hebben geen moeite noch kosten gespaard om dit jaar den **ALMANAK** belangrijker te maken dan ooit. De bundel voor **1857** sluit het eerste half dozijn almanakken af; dit is de reden dat dezelve veel dikker is dan anders. Het **Mengelwerk** bevat, in plaats van **260**, niet minder dan ongeveer **350** bladzijden. Bovendien is er een extra schriftplaatjen bijgevoegd. En voor die uitbreiding betaalt men slechts **5** Cents meer. De prijs is dus, voor 1857:

45 Cents.

Maar, bij leven en welzijn, zal, te beginnen met 1858, de prijs weder teruggebragt worden op:

40 Cents.

De Uitgever is overtuigd dat deze geringe prijsverhooging aan het debiet niet schaden zal; want, ziehier, den inhoud;

Een gedicht van Prof. P. VAN DER PLOEG, getiteld: *Een Pro essie.* — Een gedicht van Pr J. DIJCKMAN. — Een opstel, getiteld: *De Gregoriaansche Zang*, door den H^r J. A. DE RIJK. — Een gedicht van den Heer J. POELHEKKE. — Een verhaal, door den H^r JOHAN VAN ROTTERDAM, *met een plaatjen.* — Een historiesch opstel van den Heer J. WATERREUS. — Eene bijdrage van Freule DE CHATELAIN. Een verhaal van den Eerw. Heer J. J. VAN DER HORST. — De Ridder van St Jan, door den H^r J. C. A. HEZENMANS. — *De Mijnwerker*, gedicht van den Heer DAUTZENBERG. — Mededeelingen van den Heer A. D. S. — Een historiesch opstel van Dr NUYENS, getiteld: *Innocentius III.* — Een gedicht van Dr NOLET DE BRAUWERE VAN STEELAND. — *De droom eens konings*, door Mej. GERTRUDA C......... — Gedichten aan Juffrouw DOROTHEA D., van de Heeren D. DORBECK, A. RUTSCH, WILLEM J. N. H. VAN DEN BERGH, L. J. STEEMS, J. A. DE RIJK, EMILE A. H. SEIPGENS, *Fr.* G. N.-t. B. en LAMBERTUS M. V., A. D. HILLENAAR. — Een historiesch verhaal, getiteld: *Op 't Hof*, door PAUWELS FORESTIER, *met een prent en een schriftplaatjen* — Een opstel *Over den katholieken Almanak*, door A. A. TH. en Eene reeks volgeestige ANEKDOTEN.

Bij bovengenoemden is van de pers gekomen, de TWEEDE DRUK van

OUDE EN NIEUWERE

KERSTLIEDEREN,

BENEVENS

GEZANGEN EN LIEDEREN

VAN ANDERE

HOOGTIJDEN EN HEILIGEDAGEN,

ALS OOK VAN

DEN ADVENT EN DE VASTEN,

GERANGSCHIKT NAAR DE ORDE VAN HET KERKELIJK JAAR;

WAARAAN ZIJN TOEGEVOEGD:

EEN ZESTAL GEESTELIJKE LIEDEKENS VAN VERSCHEIDEN INHOUD,

voorál ten dienste der zang-choren, scholen, en katholieke huisgezinnen

A. M. D. G.

BEWERKT DOOR

JOS. ALB. ALBERDINGK THIJM

EN

LAMB. JOANN. ALBERDINGK THIJM.

Bij alle Boekhandelaren kan men inteekenen op:

DE TOESCHOUWER,

met 1°. Januarij e. k.

EEN NIEUW MAANDWERK

uit te geven, waarvan het Prospektus algemeen verspreid, en op *franko* aanvrage verkrijgbaar is.

Alle Boekhandelaren nemen inteekeningen aan.

Maandelijks verschijnt een Nommer van *vijf* vellen druks, groot oktavo. DE PRIJS IS *f* 6 IN HET JAAR.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN Drukker en Uitgever.